

Folketingets Socialudvalg

Departementet

Holmens Kanal 22
1060 København K

Tlf. 3392 9300

Fax. 3393 2518

E-mail sm@sm.dk

Dato: 9. august 2011

HFP/ J.nr. 2011-3901

Under henvisning til Folketingets Socialudvalgs brev af 15. juni 2011 følger hermed socialministerens endelige svar på spørgsmål nr. 469 (SOU Alm. del).

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Anne Baastrup (SF).

Spørgsmål nr. 469:

”Ministeren bedes redegøre for, om det kan være rigtigt at en søn, der har generalfuldmagt i forhold til sin ældre, demente far, giver sønnen ret til at bestemme, at der ikke skal ske livsforlængende behandling af faren, men at denne generalfuldmagt ikke giver sønnen mulighed for at søge om permanent plejehjemsplads til sin far, da dette kræver et værgemål.”

Svar:

Jeg forstår spørgsmålet således, at der ønskes svar på, hvorfor en generalfuldmagt ikke er tilstrækkelig til, at en søn kan søge om en permanent plejehjemsplads til sin ældre, demente far.

Til det kan jeg oplyse, at kommunalbestyrelsen i medfør af servicelovens § 82, stk. 1, har en særlig omsorgspligt overfor personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne, herunder demens, der ikke kan tage vare på egne interesser, og som har behov for hjælp. I den forbindelse skal kommunalbestyrelsen påse, om der er pårørende eller andre, der med fordel kan inddrages i udøvelsen af denne omsorgspligt for at få det bedst mulige grundlag for den hjælp, der gives, jf. servicelovens § 82, stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal endvidere være opmærksom på, om der er behov for at bede statsforvaltningen om at beskikke en værge efter værgemålsloven.

Forpligtelsen efter servicelovens § 82 skal ses i sammenhæng med reglerne om mulighederne for magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten.

Serviceovens magtanvendelsesregler indeholder i § 129 hjemmel til optagelse i botilbud, herunder plejehjem, uden samtykke i helt særlige situationer af personer med betydeligt og varigt nedsat psykisk funktionsevne, der modtager hjælp efter en eller flere af en nærmere afgrænset række bestemmelser i serviceoven.

Det Sociale Nævn har efter serviceovens § 131, stk. 1, hjemmel til at træffe afgørelse om, at en person skal optages i særligt botilbud uden dennes samtykke, når

- det er absolut påkrævet for, at den pågældende kan få den nødvendige hjælp, og
- hjælpen ikke kan gennemføres i personens hidtidige bolig, og
- den pågældende ikke kan overskue konsekvenserne af sine handlinger, og
- den pågældende udsætter sig selv for at lide væsentlig personskaade, og
- det er uforsvarligt ikke at sørge for flytning.

Afgørelsen kan alene træffes efter indstilling fra kommunalbestyrelsen, jf. serviceovens § 129, stk. 1.

For personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, der ikke modsætter sig flytning, men som mangler evnen til at give informeret samtykke til en flytning, og hvor den psykiske funktionsnedsættelse er en konsekvens af en erhvervet mental svækkelse, som er fremadskridende, kan kommunalbestyrelsen efter serviceovens § 129, stk. 2, træffe afgørelse om optagelse i et bestemt botilbud, når

- ophold i et botilbud med tilknyttet service er påkrævet for, at den pågældende kan få den nødvendige hjælp, og
- det i det konkrete tilfælde vurderes omsorgsmæssigt at være mest hensigtsmæssigt for den pågældende.

Betingelsen er, at flytningen tiltrædes af den værge, som statsforvaltningen har beskikket. Det følger af serviceovens § 131, stk. 4, at har den pågældende ikke allerede en værge, skal kommunalbestyrelsen, når der indstilles til flytning, anmode statsforvaltningen om at beskikke en værge efter værgemålsloven.

Formålet med magtanvendelsesreglerne i serviceoven er at begrænse magtanvendelse, forstået som fysiske indgreb i selvbestemmelsesretten, til det absolut nødvendige for at udøve omsorgspligten. Derfor er der en række betingelser, som skal være opfyldt. Adgangen til at anvende magt er udtømmende reguleret og underlagt omfattende krav til sagsbehandlingen. Dette gælder også kravet i § 129, stk. 2, om værgens medvirken.

I forhold til rækkevidden af en generalfuldmagt i forhold til et egentlig værgemål har ministeriet indhentet bidrag fra Justitsministeriet. Justitsministeriet har bl.a. oplyst følgende:

”Værgemålslovgivningen indeholder ikke i sig selv noget forbud mod eller begrænsninger i brugen af fuldmagter.

Brugen af fuldmagter på værgemålsområdet, herunder rækkevidden og gyldigheden, reguleres således af aftalelovens almindelige fuldmagtsregler, jf. dennes kapitel 2 om fuldmagter.

Det kan endvidere oplyses, at Justitsministeriets myndighedslovsudvalg i betænkning nr. 1247/1993 om værgemål har behandlet spørgsmålet om anvendelse af fuldmagter på værgemålsområdet. Det anføres således i betænkningen, at anvendelse af fuldmagter, herunder generalfuldmagter, på et tidspunkt, hvor habiliteten er i behold, er et muligt alternativ til værgemål.

Det anføres tillige i betænkningen, at det trods fuldmagten kan vise sig nødvendigt at skride til værgemål. Som eksempel herpå nævnes i betænkningen behovet for en repræsentant på det personlige område, hvor generalfuldmagten i den gængse ordlyd ikke gælder, og hvor mulige specialformuleringers rækkevidde er tvivlsom. Endvidere vil der efter omstændighederne kunne være behov for at iværksætte et værgemål – når betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt – i den situation, hvor der f.eks. i lovgivningen stilles krav om værgesamtykke for at kunne iværksætte en given foranstaltning for den person, som værgemålet skal beskytte.”

Hvad angår samtykkekrav til livsforlængende behandling har Indenrigs- og Sundhedsministeriet oplyst i forhold til sundhedsområdet, at der inden en forudgående lægelig beslutning om i givet fald ikke at iværksætte livsforlængende behandling, herunder genoplive en varigt inhabil patient, samt forud for en lægelig beslutning om at afbryde livsforlængende behandling af en varigt inhabil patient, forudsættes givet information til og mulighed for drøftelse heraf med patientens nærmeste pårørende.

Benedikte Kiær

/ Britt Bergstedt